

Meta Veri

Giriş

Amaç

Tarihçe

Kapsam

Yöntem

Tanım ve Kavramlar

Veri Derleme

Sonuçların Duyurulması

Giriş

Hanehalkı Bütçe Anketleri, hanelerin sosyo-ekonomik yapıları, yaşam düzeyleri ve tüketim kalıpları hakkında bilgi veren, uygulanan sosyo-ekonomik politikaların geçerliliğinin test edilmesi amacıyla kullanılan en önemli kaynaklardan biridir.

Bireylerin ve bunların oluşturduğu hanehalklarının tüketim yapılarını, gelir düzeylerini; sosyo-ekonomik gruplara, kırsal, kent ve bölgelere göre ortaya çıkaran bu çalışmayla tüketim alışkanlıkları, tüketim harcaması türleri ile mal ve hizmet harcamalarının çeşitliliği, hanehalkının sosyo-ekonomik özellikleri, hanehalkı fertlerinin çalışma durumları, hanehalkının toplam geliri, gelirin elde edildiği kaynaklar vb. konular hakkında bilgiler derlenmektedir.

Ülkemizin sürekli gelişen ve değişen bir yapı içinde bulunması, en son 1994 yılında uygulaması yapılan Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi'nin belirli periyotlarda yinelenmesini

gerektirmiş ve bu amaçla Kurumumuz ankete daha dinamik bir yapı kazandırmak için 2002 yılından itibaren her yıl düzenli anket uygulamasını başlatmıştır. Asıl amacı tüketim harcama bilgilerinin elde edilmesi olan Hanehalkı Bütçe Anketi’nden, 2002–2005 döneminde gelir dağılımı bilgileri de üretilmiştir.

2017 Hanehalkı Bütçe Anketi, 1 Ocak–31 Aralık 2017 tarihleri arasında bir yıl süre ile her ay değişen 1 296, yıllık toplam 15 552 örnek hanehalkına uygulanarak, Türkiye geneli için tüketim harcaması göstergeleri elde edilmiştir.

Amaç

Hanehalkı Bütçe Anketi ile;

- Tüketici fiyat endekslerinde kullanılacak maddelerin seçimi ve temel yıl ağırlıklarının elde edilmesi ve güncellenmesi,
- Hanelerin tüketim yapısı ve tüketim kalıplarında zaman içinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi,
- Milli gelir hesaplamalarında özel nihai tüketim harcamaları tahminlerine yardımcı olacak verilerin derlenmesi,
- Asgari ücret tespit çalışmaları için ihtiyaç duyulan verilerin elde edilmesi,
- Harcamaya dayalı yoksulluk sınırının belirlenmesi, hanehalklarının yaşam seviyeleri, beslenme sorunları vb. diğer sosyo–ekonomik analizler için gerekli verilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.

. Tarihçe

- Türkiye’de ilk çalışma 1933 yılında Ticaret Bakanlığı Konjonktür Yayın Müdürlüğü tarafından yapılmış olan ve Ankara’da memur, İstanbul’da işçi ailelerini kapsayan “Aile

Bütçeleri Anketleri” ile başlamış ve daha sonraki yıllarda belirli dönemlerde farklı kurum ve kuruluşlar tarafından konu ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, 1964 yılında ilk aşamada Adana, Ankara, İzmir ve İstanbul olmak üzere 4 büyük ilimizde aile bütçeleri anketi uygulanmasına başlamıştır. İkinci aşamada bulundukları bölgeyi temsil etme durumları esas tutularak Samsun, Antalya, Diyarbakır, Bursa, Ordu, Erzurum, Eskişehir il merkezleri kapsama alınmıştır. Bu anketin sonuçlarına dayalı olarak 11 il merkezi için 1968 bazlı tüketici fiyatları endeksi hazırlanmıştır.

1973–1974 yılları arasında ilk kez bir coğrafi kesimin tümünde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Milli Eğitim Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı işbirliğiyle anket uygulanmış ve nüfusu 2000’den az olan kırsal yerlerden örnekleme yöntemi ile seçilen 400 yerleşim yerinde Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi uygulanmıştır. 1978–1979 yıllarında nüfusu 10 001’den fazla olan 40 yerleşim yerinde her ay değişen 822 hanehalkına uygulanan anketle bu alandaki çalışmalara devam edilmiştir.

1987 yılında Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi, Türkiye genelini kapsayacak şekilde ilk kez uygulanmış olup ankette; bölge, nüfus tabakaları, kır ve kent ayrımında gelir ve tüketim farklılaşmasını gösteren bilgiler yer almıştır. Nüfusu 20 001 den fazla 50 kentsel yerleşim yerinde, her ay değişen 1 202 hane ile nüfusu 20 000'den az kırsal yerlerde ise bir yıl boyunca sabit 89 yerleşim yerinde 998 hane olmak üzere toplam 139 yerleşim yerinde toplam 2 200 haneye her ay anket uygulanmıştır. Bu anketin sonuçları 1987 bazlı Tüketici Fiyatları Endeksinin baz yılı fiyatları ile ağırlıkların belirlenmesinde ve 1987 yılı gelir dağılımı analizlerinde kullanılmıştır.

1994 Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi ise, daha önce uygulanan anketlerden farklı bir yöntemle tüketim harcamaları ve gelir dağılımı amaçlarına yönelik olarak ayrı ayrı düzenlenmiştir. Buna göre 1 Ocak – 31 Aralık 1994 tarihleri arasında Türkiye genelinde her ay değişen 2 188 örnek haneye Hanehalkı Tüketim Harcamaları Anketi uygulanmıştır. Bu çalışmada nüfusu 20 001 ve daha fazla olan yerleşim yerleri kent, 20 000 ve daha az nüfuslu yerleşim yerleri kır olarak kabul edilmiştir. Anket; 62 kentsel ve 174 kırsal yerleşim yerinden her ay 2 188 (kentsel yerlerde 1 522, kırsal yerlerde 666 hane) hanehalkının dönüşümlü olarak izlenmesi yoluyla uygulanmıştır. Bu anketin sonuçları 1994 bazlı Tüketici Fiyatları Endeksinin baz yılı fiyatları ve ağırlıkların tespitinde kullanılmış olup, bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan Türkiye, Kent, Kır, 7 coğrafi bölge ve seçilmiş 19 il merkezi için tahmin verilmiştir. İkinci aşamada ise 8 Şubat – 1 Mayıs 1995 tarihleri arasında Tüketim Harcamaları Anketi kapsamında olan toplam 26 256 örnek haneye “Hanehalkı Gelir Dağılımı Anketi” uygulanmıştır.

Kurumumuz, 2002 yılından itibaren daha küçük örnek hacmi ile her yıl düzenli olarak Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi uygulamayı planlamıştır. Buna göre; 2002 Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi, 1 Ocak – 31 Aralık 2002 tarihleri arasında bir yıl süre ile kentsel kesimden her ay değişen yaklaşık 650 ve kırsal kesimden yine her ay değişen yaklaşık 150 hanehalkı olmak üzere aylık 800 örnek hanehalkına uygulanarak Türkiye geneli, kentsel ve kırsal yerler ayrımında tüketim harcaması ve gelir dağılımı göstergeleri elde edilmiştir.

Avrupa Birliği uyum çalışmaları çerçevesinde ve 2003 yılından itibaren uygulaması başlatılacak harmonize tüketici fiyat indeksine baz oluşturması için, 2003 yılında yeni ismiyle “Hanehalkı Bütçe Anketi”nin tahmin boyutu yeniden ele alınmış ve Türkiye, Kent, Kır, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması 1. Düzey ve her 1. Düzey bölgesi için kent/kır

ayrımı ile 2. Düzey bazında tahmin verme amacına yönelik olarak örnek hacmi sadece bu yıl için genişletilerek 25 920 hanehalkına anket uygulanmıştır.

2004 yılından itibaren, çalışmaların yıllık örnek hacmi yeniden küçültülerek yıllık anket sistemine devam edilmiştir. Yıllık anket sonuçlarından Türkiye geneli, kentsel ve kırsal yerler ayrımında tüketim harcaması ve harcamaya dayalı yoksulluk göstergeleri elde edilmiştir. Geriye dönük üç yıllık veri setlerinin birleştirilmesiyle de Türkiye, Kent, Kır, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması 1. Düzey ve 2. Düzey bazında sadece harcamaların oransal dağılımına ilişkin tahminler verilmesi amaçlanmıştır.

2014'den itibaren Hanehalkı Bütçe Anketi'nin örneklem tasarımı ve çerçevesinde, “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında 2014 yılından itibaren geçerli olan yeni idari bölünüş temel alınmıştır. Büyükşehir belediyesi olan illerdeki köylerin kente geçmesinden dolayı kent ve kır dağılımında önemli bir farklılık ortaya çıkmıştır. Buna göre; eski idari bölünüşte kırsal yerlerde 36 bin 854 yerleşim yeri mevcut iken, yeni idari bölünüşte bu sayı 19 bin 78’e düşmüştür. Eski idari bölünüşe göre, kent oranı %72,3 iken, yeni idari bölünüşte bu oran %86,5’e yükselmiştir.

Yeni kent ve kır tanımları üzerindeki çalışmalar sonuçlanıncaya kadar tüketim harcaması göstergeleri sadece Türkiye toplamı olarak verilecek, kent ve kır ayrımında sonuçlar yayımlanmayacaktır.

• Kapsam

- **Coğrafi kapsam:** Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm yerleşim yerleri kapsama dahil edilmiştir.

Kapsanan kitle: Anketin kapsamı, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan hanelerde yaşayan fertlerdir. Çalışmada kurumsal nüfus kapsamında bulunanlar ile göçer nüfus kapsam dışı tutulmuştur.

Kurumsal nüfus: Günlük yaşam gereksinimleri, yasal bir düzenlemeye dayalı olarak kurulan özel ya da tüzel kurum/kuruluşlarda kısmen ya da tamamen karşılanan, bireysel karar ve davranışlarında yetkili otoritenin kurallarına kısmen ya da tamamen bağımlı olarak hareket eden, ancak bireysel harcamalarına karar verebilen kişilerin yaşamlarını sürdürdükleri alanlarda yaşayan nüfusa kurumsal nüfus denir. Bu tanıma göre; üniversite yurtları, misafirhane, çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishanede, kışla ve ordu evlerinde yaşayanlar kurumsal nüfusa dahildir.

Uygulama dönemi ve hanehalkı sayısı: Anket, 1 Ocak–31 Aralık 2017 tarihleri arasında bir yıl süre ile her ay değişen aylık toplam 1 296 örnek hanehalkına uygulanmıştır.

Tüketim harcamaları ve gelirin kapsamı: Tüketim harcaması kapsamında hanehalklarının anket ayı içinde yaptığı satın alımlar, kendi üretiminden tüketimi, kendi üretiminden stokladığı ürünlerden anket ayındaki tüketimi, çalışan fertlerin işyerinden elde ettikleri mal ve hizmetler (aynı gelirden tüketim) ile hanehalkının hediye/yardım etmek amacıyla satın aldıkları; gelir kapsamında ise son 12 ayda elde edilen kullanılabilir gelir bilgileri kapsanmıştır.

• Yöntem

- Örnekleme tasarımı
- Soru Kağıdı
- Kullanılan Günlükler
- Kullanılan Sınıflamalar

- **Alan Uygulaması**

• **Örnekleme tasarımı**

- **Örnekleme çerçevesi:** 2017 Hanehalkı Bütçe Anketi'nde birinci aşama örnekleme birimi olan blokların seçiminde kullanılan temel örnekleme çerçevesi Ulusal Adres Veri Tabanıdır.

Nihai örnekleme birimi seçim çerçevesi: Yukarıda verilen çerçeve kullanılarak bloklar oluşturulmuş, kentsel yerlerden ve belediye teşkilatı olan kırsal yerlerden ve köylerden yerleşim yerinin büyüklüğüne orantılı olasılıkla bloklar belirlenmiş ve her bloktan hanehalkları sistematik olarak seçilmiştir.

Örnekleme birimi: Nihai örnekleme birimi olarak örnek adreste bulunan hanehalkı tanımlanmıştır.

Örnekleme yöntemi: Tabakalı iki aşamalı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Cevapsızlık oranı: Ankette örnekleme tekniklerine göre seçilen esas örnek hanehalkı ile anket yapılamaması durumunda "cevaplamama formu" doldurulmuş, bu durum dikkate alınarak ağırlık katsayıları hesaplanmıştır. 2017 Hanehalkı Bütçe Anketi'nde cevapsızlık oranı, Türkiye genelinde %21,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tahmin boyutu: 2017 Hanehalkı Bütçe Anketi'nin örnekleme yapısı; "Türkiye" bazında tahmin verme amacına uygun olarak oluşturulmuştur.

Ağırlık katsayıları: Hanehalkı bütçe anketi sonuçları, en güncel nüfus projeksiyonlarına göre ağırlıklandırılmakta ve yayımlanmaktadır. 2009 yılına kadar sözü edilen nüfus

projeksiyonları, genel nüfus sayımı sonuçlarına dayalı olarak hesaplanmış, 2007 yılında ise Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) kurulmuştur. ADNKS veritabanından elde edilen yaş ve cinsiyet yapısı ile nüfusun yerleşim yerine göre dağılımında, nüfus sayımlarına göre önemli dağılım farklılıkları bulunmaktadır. Bu doğrultuda, en güncel nüfus bilgilerinin elde edildiği bu sistemdeki bilgiler kullanılarak nüfus projeksiyonlarının üretilmesine başlanmış olup, ulusal ve bölgesel düzeyde nüfus projeksiyonları yenilenmiştir. 2017 Hanehalkı Bütçe Anketi güncel yeni nüfus projeksiyonlarına göre hesaplanan ağırlık katsayıları kullanılmıştır.

Soru Kağıdı

Ankette kullanılan soru kağıdı esas itibariyle aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

- Hanehalkı tanıtım ve soru kağıdı işletim bilgileri (Bölüm 1)
- Anket ayı başındaki hanehalkı bileşimi (Bölüm 2)
- Hanehalkının sosyo-ekonomik durumu (Bölüm 3)
- Hanehalkının tüketim alışkanlıkları ve genel harcama yapısı (Bölüm 4)
- Dayanıklı tüketim mal ve hizmetleri, stok durumu (Bölüm 5)
- Hanehalkı tüketim harcamaları (Bölüm 6)
- Satın alışı (Tablo 6.1)
- Hanehalkının kendi üretiminden tükettiği ürünler (Tablo 6.2),
- Müteşebbis olan fertlerin işyerinden haneye getirdiği ürünler (Tablo 6.2),
- Ücretli çalışan fertlere işvereni tarafından verilen mal ve hizmetler (Tablo 6.2)
- Hanehalkının özel kişi veya kuruluşlara vermek üzere hediye veya yardım amacıyla satın aldığı mal ve hizmetler (Tablo 6.2),

- Hanehalkına hediye veya yardım şeklinde gelen mal ve hizmetler (Tablo 6.2),
- Hanehalkına gayrimenkul/mülk ayni geliri şeklinde gelen mal ve hizmetler (Tablo 6.2),
- Hanehalkının bazı tüketim dışı harcamaları (Bölüm 7),
- Hanehalkı bileşimi, istihdam ve gelir durumu (Bölüm 8),
- Tarımsal işletme ile ilgili bilgiler (Bölüm 9),
- Gelir ve harcama dengeleri (Bölüm 10),
- Cevaplamama soru formu (Bölüm 11)

Anketten temel olarak 3 ana grup değişken elde edilmiştir:

Hanehalkı sosyo-ekonomik durum değişkenleri: Oturulan konutun tipi, mülkiyet durumu, ısıtma sistemi, konut kolaylıkları, sahip olunan eşyalar ve ulaştırma araçları vb.,

Tüketim harcaması değişkenleri: Alt harcama grubu ve yapılan tüketim harcaması değeri,

Fertlere ilişkin değişkenler: Yaş grubu, cinsiyet, öğrenim durumu, medeni durum, istihdam durumu (meslek, iktisadi faaliyet, işteki durum) değişkenleri son 12 ay faaliyet ve faaliyet dışı kullanılabilir gelirler.

Kullanılan Günlükler

Hanehalkı Günlük Harcama Kayıt Defteri: Hanehalkının anket ayı süresince yapacağı tüm harcamaların, hane tarafından unutulmadan kaydedilmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Günlükler, anket ayı öncesinde hanehalkına yapılan ziyarette haneye tanıtılmakta, nasıl doldurulacağı anketör tarafından anlatılarak hanede bırakılmaktadır. Hanehalkının gerek satın

olarak yaptığı harcamalar, gerekse kendi üretimlerinden tükettiği maddeler, çalışan hanehalkı fertlerinin işyerinde üretilen ya da satılan mal ya da hizmetlerden haneye getirdikleri ile haneye başka hane ya da kuruluşlardan verilen hediye ve yardımlar; hanehalkı sorumlusu veya hanehalkında yaşayan yetişkin bir fert tarafından bir ay boyunca günlüklere kaydedilmektedir. Günlükler, ay içerisinde her hafta değiştirilmektedir.

Harcama maddelerinin aşağıda belirtilen ayrıntıda kaydedilmesi istenmektedir:

- Mal ve hizmetin adı, tanımı
- Ölçü birimi
- Miktarı
- Toplam değer
- Alışverişin yapıldığı yer

Ancak anketin örnekleme planı gereğince; sadece harcama alt grupları bazında toplam aylık harcama değerlerine ilişkin tahminler üretilmektedir.

Ferdi Harcama Kayıt Defteri: Hanede bulunan 14 yaşından büyük kişilere verilen ferdi harcama kayıt defteri ise ilgili kişi tarafından gün içinde yapılan harcamaların, özellikle fertlerin şahsi harcamalarının unutulmadan kayıt edilmesini sağlamak amacıyla cep formu şeklinde hazırlanmıştır.

Kullanılan Sınıflamalar

Amaca Yönelik Kişisel Tüketim Sınıflaması (COICOP): Hanehalkının anket ayı içinde yaptığı tüm mal ve hizmet harcamalarının sınıflandırılmasında kullanılan sistemdir. COICOP sınıflaması, Satın Alma Gücü (PPP), Tüketici Fiyat İndeksi (CPI) ve Hanehalkı Bütçe Anketi (HBS)'nde

kullanılmak üzere üç farklı versiyonu bulunmaktadır. 2017 Hanehalkı Bütçe Anketi'nde kullanılan COICOP (v.2011) Sınıflaması, 12 harcama grubu bazında toplanmaktadır. Bunlar;

1. Gıda ve alkolsüz içecekler
2. Alkollü içecekler ve tütün
3. Giyim ve ayakkabı
4. Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar
5. Mobilya, ev aletleri ve ev bakımı
6. Sağlık
7. Ulaştırma
8. Haberleşme
9. Eğlence ve kültür
10. Eğitim hizmetleri
11. Lokantalar, yemek hizmetleri ve oteller
12. Çeşitli mal ve hizmetler

NACE Rev.2: İktisaden faal olan hanehalkı fertlerinin, çalıştıkları işyerine ait iktisadi faaliyet kollarının sınıflandırılmasında kullanılmaktadır.

ISCO-08: İktisaden faal olan hanehalkı fertlerinin, yaptıkları iş ve meslek gruplarının sınıflandırılması için kullanılmaktadır.

Alan Uygulaması

2017 Hanehalkı Bütçe Anketi, her ay ortalama 1 296 farklı örnek hanenin dönüşümlü olarak izlenmesi yoluyla yürütülmüştür. Örneğin; Ocak ayında 1 296 örnek hanehalkının anket ayı sosyo-ekonomik durum bilgileri, tüketim harcamaları ve fertlerin gelir bilgileri alınmış ve Şubat

ayında da, Ocak ayındaki haneleri temsilen farklı 1 296 hanehalkı ile anket yapılarak Aralık ayı sonuna kadar bu dönüşüm sürdürülmüş; yıl boyunca toplam 15 552 hanehalkına anket uygulanmış, anketi geçerli olan hanehalkı sayısı 12 166 olmuştur.

Hanehalklarından bilgiler; görüşme, kayıt ve gözlem metodları kullanılarak derlenmiştir. Her anketör, her ay ortalama 6 örnek hanehalkını anket ayı öncesi 1 kez, 1., 2., 3. ve 4. haftalar 1 kez ve anket ayı bitiminde de 1 kez olmak üzere her bir hanehalkını ayda ortalama 6 defa ziyaret ederek tüketim harcamaları ve son ziyarette gelir bilgilerini kayıt etmiştir. Anket ayı öncesinde örnek hanehalkına yapılan ilk ziyarette, hanehalkı ile tanışma sağlandıktan sonra hanehalkının sosyo-ekonomik durumuna ait bilgiler alınmakta, harcama kayıt defterinin nasıl doldurulacağı açıklanmaktadır. Anket ayı içinde yapılan ziyaretler sırasında, örnek hanenin anket ayında yaptığı gıda, giyim, sağlık, ulaştırma, haberleşme, eğitim, kültür, eğlence, konut, ev eşyası vb. gibi tüketim harcamaları hanehalkına bırakılan kayıt defterinden kayıtlama ve görüşme yöntemleri ile alınmıştır. Anket ayı bitiminde yapılan son görüşmede ise, hanehalkı fertlerinin istihdam durumu, iktisadi faaliyeti, mesleği, işteki durumu, son 12 ay içerisinde elde ettiği kullanılabilir net gelir bilgileri derlenmiştir.

Tanım ve Kavramlar

Hanehalkı ile ilgili tanımlar

Harcama ile ilgili tanımlar

İstihdam ile ilgili tanımlar

Gelir tanımları

Hanehalkı ile ilgili tanımlar

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın aynı konutta veya aynı konutun bir bölümünde yaşayan, temel ihtiyaçlarını birlikte karşılayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine iştirak eden bir veya birden fazla kişiden oluşan topluluktur.

Hanehalkı ferdi: Hanehalkını meydana getiren topluluğun her bir üyesidir. Bununla birlikte askerde, hapiste olanlar ve huzurevlerinde kalan yaşlılar ve üniversite yurdunda kalan öğrenciler, hanede kalış süresi ne olursa olsun misafirler ve hanehalkından evlenme, askere gitme, çalışmaya gitme gibi sebeplerle kesin olarak ayrılanlar hanehalkı ferdi olarak kapsamamaktadır.

Hanehalkı sorumlusu: Hanehalkının kazanç ve masraflarından sorumlu olan, kısaca hanehalkını bilfiil yöneten kişidir. Burada ölçü yalnız gelir getirmek değil, hanehalkı adına hukuki, sosyal ve iktisadi tasarruflarda bulunabilmektir. Hanede hiç değilse bir noktada diğer fertlerden daha üstün ve aktif bir rol oynayan fert, hanehalkı sorumlusu olarak tanımlanmıştır.

Referans fert: Hanede en yüksek gelir elde eden fert, referans fert olarak tanımlanmıştır.

Harcama ile ilgili tanımlar

Tüketim: Mal ve hizmetlerin insan ihtiyaçlarını ve arzularını karşılamak üzere kullanılmasıdır.

Harcama: Bir mal veya hizmet satın almak için yapılan parasal ödeme veya fedakarlıkların tümüdür.

Satın alış: Herhangi bir mal ya da hizmete belli bir ücret ödeyerek sahip olmaktır.

Hanehalkı tüketim harcaması: Hanehalklarının tüketim amacıyla yapmış oldukları ve aşağıdaki

bileşenlerden oluşan aylık ortalama harcama değerleridir:

i. Satın alış: Hanehalkının kendi tüketim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla satın aldığı mal ve hizmetlerin değeri kapsanmıştır.

ii. Kendi üretiminden tüketim: Hanelerin kendi üretimleri sonucu elde ettikleri maddeleri, ya ürettikleri gibi ya da işleyerek tüketmeleridir. Örneğin; hanehalkının kendi ürettiği sütün ya süt olarak ya da peynir yapılarak tüketilmesi gibi.

iii. Ayni gelirlerden tüketim: Hanede iktisaden faal olan fertlerin çalıştıkları işyerinde üretilen ya da satışa sunulan mal ve hizmetlerden hanede tüketilenler, ayni gelirlerden tüketim olarak alınmıştır. Örneğin; ücretli olarak çalışan bir ferde işyerince verilen yiyecek, giyecek vb. yardımlar, ücretlinin elde ettiği ayni gelirden tüketim olarak; işveren ya da kendi hesabına çalışan bir ferdin de kendisine ait işyerinde ürettiği ya da sattığı ürünlerden hanesine tüketmek üzere getirdikleri ayni gelirden tüketim olarak değerlendirilmiştir.

iv. Hanehalkının özel kişi veya kuruluşlara vermek üzere hediye veya yardım şeklinde satın aldığı mal veya hizmetler: Hanehalkı fertleri tarafından anket ayı süresince, özel kişi veya kuruluşlara verilmek üzere (hediye etmek veya yardımda bulunmak amacıyla) satın alınan mal ve hizmetlerin değeri kapsanmıştır.

v. İzafi kira: Konuta mülkiyet şekli ev sahibi, lojman ve diğer (babasına, akrabasına vb. kişilere ait yerlerde ikamet edip hiç bir şekilde ücret ödemedi ya da çok düşük değerde kira ödeyenler) şekilde olan hanehalkının ikamet ettiği konutun kira değeri izafi kira olarak değerlendirilmiştir. İzafi kira, tüketim harcaması içinde kapsanmaktadır. İzafi kira değeri, benzer özelliklere sahip olan, aynı semtte ve yerleşim yerinde kira ile oturan konutun kira

değeri emsal alınarak saptanmıştır.

Hanehalkı fertlerinin işyeri amaçlı harcamaları ile tüketim dışı ve yatırım amaçlı harcamaları (gayrimenkul satın alışı vb.) ise kapsam dışıdır.

Tüketim harcaması türleri:

01. Gıda ve alkolsüz içecekler: Pirinç, ekmek, makarna, bisküvi, kraker, börek vb. fırın ürünleri, un, et ve et ürünleri, balık ve deniz ürünleri, süt, yoğurt, peynir, diğer süt ürünleri, yumurta, tereyağı, katı ve sıvı yağlar, zeytin, meyveler, sebzeler, şeker, reçel, bal, çikolata ve şekerlemeler, dondurma, tuz, baharatlar, sirke, kahve, çay ve kakao, maden suları, su, meyve ve sebze suları ve diğer alkolsüz içecek harcamalarını kapsamaktadır.

02. Alkollü içecekler, sigara ve tütün: İçkiler, likörler, şarap, bira, sigara, puro, tütün harcamalarını kapsamaktadır.

03. Giyim ve ayakkabı: Kumaşlar, her türlü erkek, kadın, çocuk ve bebek giyimi, giysi materyalleri ve aksesuarları, kuru temizleme, giysi onarımı, dikişi ve kiralınması, erkek, kadın, çocuk ve bebek ayakkabısı, ayakkabı tamiri ve kiralınması ile ilgili harcamaları kapsamaktadır.

04. Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar: Gerçek kira ücreti, izafi kira ücreti (ev sahibi olanlar ve ücretsiz olarak oturanlar için belirlenen), konutun bakım ve onarımına ilişkin hizmetler ve buna ilişkin olarak kullanılan materyaller (badana, boya, yer döşemeleri, pencere, kapı, banyo ve tuvalet techizatı, sıhhi tesisat, elektrik tesisatı vb.), çöp toplama ve kanalizasyon hizmetleri, konutla ilgili diğer hizmetler, şebeke suyu, elektrik, gaz, sıvı ve katı yakıtlarla ilgili harcamaları kapsamaktadır.

05. Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri: Mobilya, halı ve diğer yer döşemeleri, mobilya ve ev döşemelerinin onarımı, ev içi tekstil ürünleri, buzdolabı, dondurucu, çamaşır ve bulaşık makinesi, fırın, ısıtıcı, klima, dikiş makinası, elektrikli küçük ev aletleri, cam ve kristal eşyalar ile çatal, bıçak ve sofrta takımları vb. mutfak eşyaları, ev gereçlerinin onarımı, deterjan vb. ev temizlik ürünleri, gündelikçi, aşçı, vb. konut ve hanehalkıyla ilgili hizmetlere ilişkin harcamaları kapsamaktadır.

06.Sağlık: İlaçlar, sağlık ürünleri, tedavi edici alet ve malzemeler (gözlük, lens, boyunluk, işitme cihazı, yürüteç vb.), sağlıkla ilgili aletler (tansiyon aleti, şeker ölçme aleti vb.) hastane ve hastane dışı tıbbi hizmetler (doktor muayene ücreti, dişçilik hizmetleri, röntgen, ultrason, tomografi, tahlil vb., hastane yatak, ameliyat, doğum, fizik tedavi, ambulans vb. ile ilgili harcamaları kapsamaktadır.

07.Ulaştırma: Ulaşım aracı satın alınması (birinci ve ikinci el), motosikletler, bisikletler, yedek parça ve aksesuarlar, yakıt ve yağlar, bakım ve tamirler, yolcu taşımacılığı (demiryolu, karayolu, havayolu, deniz ve su yoluyla), ulaşım araçlarının tamirâtı, diğer taşıma (nakliye, kargo vb. ulaşım) hizmetleri ile ilgili harcamaları kapsamaktadır.

08.Haberleşme: Posta hizmetleri, telefon ve telefaks ekipmanları ve onarımı, telefon ve telefaks hizmetleri (telefon görüşme ücreti, telefon kart ücreti, faks çekme ücreti vb.) ile ilgili harcamaları kapsamaktadır.

09.Eğlence ve kültür: Televizyon, DVD, VCD Player, ev sineması sistemi, çanak anten, televizyon anteni, radyo, müzik setleri, video, kaset çalar, CD çalar, kamera, fotoğraf makinesi vb. aletler, bilgisayar, fotokopi makinesi vb. veri işlem ekipmanı, optik aletler, müzik aletleri, oyuncaklar,

hobi, spor, av ve kamp malzemeleri, bahçe, bitki ve evcil hayvanlara yönelik ürünler, sinema, tiyatro ve konser, müze, spor müsabakalarına, hayvanat bahçelerine giriş ücretleri, şans oyunları, kitap, gazete ve dergiler, kırtasiye materyalleri (kalem, defter, sulu boya, vb.), paket ve yurtdışı turlar ile ilgili olarak yapılan harcamaları kapsamaktadır.

10.Eğitim hizmetleri: Eğitim hizmetleri (okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, ortaöğretim sonrası ve üniversite öncesi eğitim, diğerk eğitimler), düzeyi belirlenemeyen eğitim programları (bilgisayar, kursu, yabancı dil kursu, müzik ve resim kursu vb.), sınav form creti ve özel ders creti ile ilgili harcamaları kapsamaktadır.

11.Lokanta ve oteller: Restoran, lokanta, pastane, kafe ve barlarda yenilen yemek ve içecekler, otel, motel, pansiyon, tatil köyleri, yurt ve misafirhaneler ile ilgili olarak yapılan harcamaları kapsamaktadır.

12.Çeşitli mal ve hizmetler: Kişisel bakım (sa kesimi, sa boyama, cilt bakımı vb. kuaför hizmetleri, sauna ve hamam harcamaları), kişisel bakım için kullanılan elektrikli aletler (traş makineleri, sa kurutma makinesi, zayıflama aletleri, vb.), kişisel bakımda kullanılan diğerk alet, ürün ve eşyalar (sabun, parfüm, tarak, tuvalet kağıdı, şampuan, pamuk, makyaj malzemeleri, diş macunu, deodorant, krem, bebek bakım ürünleri, vb.), mücevherler, saatler, seyahat eşyaları (valiz, vb.), kişisel aksesuarlar (anta, cüzdan, şemsiye, akmak, pipo, vb.), bebek için gerekli araçlar (anakuağı, bebek koltuğu, vb.) kişisel aksesuarların tamir ve bakımı, sosyal hizmetler (huzurevleri, kreşler, vb.), sigortalar (konut, sağlık, ulaştırma, diğerk), mali hizmetler ile ilgili olarak yapılan harcamaları (ehliyet alım masrafları, noter creti, avukatlık creti, emlakçı creti, cenaze masrafları, vestiyer creti vb.) kapsamaktadır.

İstihdam ile ilgili tanımlar

İktisaden faal olan fertler: Herhangi bir işte iktisadi faaliyet gösteren (ekonomik mal ve hizmetlerin üretimi için çaba gösteren) veya bir iş ile ilgisi halen devam eden 15 ve daha yukarı yaştaki hanehalkı fertleridir. Anket ayı içinde aşağıda belirtilen grumlardan birine giren her fert çalışan yani iktisaden faal fert olarak sayılmıştır. İktisaden faal olan fertleri işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar şeklinde ayırmak mümkündür.

İşbaşında olanlar: Ücretli veya maaşlı, yevmiyeli, işveren, kendi hesabına ya da ücretsiz aile işçisi olarak anket ayı içinde en az bir saat bile olsa bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İşbaşında olmayanlar: İşli olanlardan anket ayı içinde çeşitli nedenlerle işbaşında olmayan; ancak işli ile bağlantısı (ilişkisi) devam eden kişilerdir. İşle ilgisi devam edip, hastalık, grev, karantina, yıllık izin gibi nedenlerle bilfiil işbaşında olmayan fertlerdir.

Ayrıca, kendi hesabına ve işveren olan çiftçiler, kış aylarında tarımsal faaliyette bulunmasalar bile, işle bağlantıları olması nedeniyle, iş başında olmayanlar olarak kapsanmış ve istihdama dahil edilmiştir. Anket ayında bir saat bile çalışmayan ücretsiz aile işçileri, çalışan fert olarak kabul edilmediklerinden iktisaden faal olarak da kabul edilmemiştir.

Gelir getiren fert: Nakdi ya da aynı şekilde faaliyet veya faaliyet dışı herhangi bir geliri olan fertler ile ücretsiz aile işçilerini kapsamaktadır.

İşteki durum

Düzenli ücretli: İşveren ile aralarında mevcut olan yazılı veya sözlü çalışma sözleşmesine göre; işletmenin satış veya karından tamamen bağımsız olarak belirlenen bir temel ücret karşılığında çalışanlardır.

Yevmiyeli: Bir işverene bağlı olarak düzenli ve sürekli olmadan işine göre mevsimlik ya da geçici olarak, ya da iş buldukça çalışanlardır.

İşveren: Kendi işyerinde en az bir ücretli ya da yevmiyeli eleman çalıştıran kişidir.

Kendi hesabına: İşinde, tarlasında, bağında, bahçesinde, dükkanında, yazıhanesinde, imalathanesinde, tamirhanesinde vb. yerlerde tek başına veya ücretsiz aile fertleri ile birlikte (yanında ücretli veya yevmiyeli kişi çalıştırmaksızın) ayni(mal) ya da nakdi(para) olarak gelir elde etmek için çalışanlardır.

Ücretsiz aile işçisi: Aynı hanede yaşayan birisi tarafından işletilen (sahip olunan) ve piyasaya yönelik faaliyet gösteren işletmelerde çalışan, işletmenin ortağı konumunda olmayan ve bu faaliyetleri karşılığına ücret şeklinde bir gelir elde etmeyen kişilerdir.

Gelir tanımları

Gelir, bir milli ekonomide belirli bir dönemde genellikle bir yılda yeniden yaratılan mal ve hizmet değerlerinin toplamıdır. Buna milli gelir veya toplam hasıla denir. Hanehalkı ya da fert açısından gelir, üretime yapılan katkı karşılığında belirli bir sürede elde edilen değerlerin toplamı olarak tanımlanabilir. Hanehalkı geliri, emek karşılığı alınan ücret ve maaşlar şeklinde, toprak kirası (rant), sermaye geliri (faiz) veya teşebbüs geliri (kar) şeklinde olabilir.

Kişisel kullanılabilir gelir: Üretim faktörlerine yapılan gerçek ödemeler (ücret, faiz, kar, kira) ile kamu ve özel teşebbüslerden ve dış alemden kişilere yapılan tek taraflı transferlerden (dağıtılmayan şirket karları bu ödemeler dışındadır), dolaysız vergiler ve hanehalkının devlete yaptığı tek taraflı transferler (SGK kesintisi vb.) düşüldükten sonra kalan değer kişisel

kullanılabilir gelir olarak tanımlanmıştır.

Hanehalkı kullanılabilir geliri: Hanehalkı fertlerinden gelir getirenlerin çalıştıkları işlerden kazandıkları gelir, sermaye ve mülk (ücret, kâr, faiz, kira) geliri ile emekli maaşı, dul–yetim aylıkları ve yaşlılara yapılan ödemeler, karşılıksız burs vb. transfer gelirleri gibi parasal gelirleri ve aynı gelirlerin toplamı kişisel kullanılabilir gelir kapsamı içinde yer almaktadır. Hanede yer alan her bir ferdin kişisel yıllık kullanılabilir gelirin toplamından hanehalkı kullanılabilir gelirine ulaşılmıştır.

Nakdi gelir: Ekonomik değerlerin Türk Lirası veya yabancı para cinsinden hanehalkı ferдин eline geçmesi, banka hesabına aktarılması veya tahakkuk etmesi şeklinde elde edilen nakdi değerler olarak tanımlanmaktadır. Yabancı parayla alınan gelirler, borsa rayici üzerinden tespit edilen kur ile Türk Lirasına çevrilmiştir.

Aynı gelir: Fertlerin gerek iktisadi faaliyetleri sonucu gerekse faaliyet dışı elde ettikleri ekonomik değerlerin, mal veya hizmet olarak hanehalkı fertlerinin eline geçmesidir.

Hanehalkı kullanılabilir gelirine göre sıralı yüzde 20’lik gruplar: Anket kapsamında görüşme yapılan tüm hanelerin, son bir yılda elde ettiği toplam kullanılabilir hanehalkı gelirleri; uygulamanın aylık gerçekleşmesi ve yıllık gelir için değişen son bir yıllık gelirlerin sorgulanması nedeniyle, tüm gelirlerin karşılaştırılabilir olması amacıyla indekslenerek yıl sonuna (Aralık ayına) çekilmiş ve hanehalkı gelirleri küçükten büyüğe doğru sıralanarak, hanehalkları sayıları 5 eşit parçaya bölünmek suretiyle yüzde 20’lik gruplar oluşturulmuştur.

Hanehalkı tüketim harcamasına göre sıralı yüzde 20’lik gruplar: Hanelerin aylık tüketim harcaması değerleri, ay içerisinde küçükten büyüğe doğru sıralandıktan sonra haneler 5 eşit

parçaya b6l6nerek aylık y6zde y6zde 20’lik gruplar oluşturulmuş ve her bir grubun harcamadan aldığı pay hesaplanmıştır.

Veri Derleme

Her ay, 6rnek hanehalklarına anket ayı başlangıcından en az 10 g6n 6nce bilgilendirme mektubu ve broş6r posta ile g6nderilmektedir. B6ylece anketin amacı, kapsamı ve uygulama y6ntemi vb. konularda anketten 6nce bilgi verilmektedir.

Hanehalkı b6te anketinde, hanehalkı bileşimi, konut 6zellikleri vb. bilgiler ilk g6r6şmede, fertlerin istihdam ve gelir durumu ile ilgili bilgiler ise son g6r6şmede diz6st6 bilgisayarlar kullanılarak derlenmektedir.

Anket ayı boyunca yapılan harcamalar ise hanehalkları tarafından g6nl6klere kaydedilmektedir.

Sonuçların Duyurulması

Yıllık veri derleme, edit ve analiz çalışmaları tamamlandıktan sonra anket sonuçları haber b6lteni ve istatistiksel tablolar ile kamuoyuna duyurulmaktadır.

İnternet aracılığıyla (www.tuik.gov.tr) dinamik veritabanı ve CD ortamındaki mikro veriler de araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır.

Meta Data

Introduction

Purpose

History

Coverage

Method

Concepts and Definitions

Data Collection

Mode of Publication

Introduction

The household budget survey is one of the important sources which provides information on socio-economic structures, standards of living, and consumption patterns of the households, and which is used to test viability of the socio-economic policies being implemented.

With this survey, revealing consumption patterns and income levels of individuals and households by socio-economical groups, rural, urban and regions; it is possible to produce information on consumption habits, types of consumption expenditures and diversity of spending for goods and services on socio-economic characteristics of households, employment status of household members, total income of households, and source of income.

Continuous developments and transformation of our country necessitate periodical re-conduct of Household Income and Consumption Expenditure Survey which was last conducted in 1994. To this end, TurkStat has been regularly conducting the survey every year since 2002 to create more dynamic survey in the end. Household Budget Survey of which main objective was to compile consumption expenditure information was transformed to also collect income distribution information from 2002 to 2005.

Indicators of consumption expenditure with respect to the Turkey were obtained by means of the application of 2017 Household Budget Survey on 1 296 sample households changing every month and 15 552 sample households for a year between 1st January – 31st December 2017.

Purpose

With Household Budget Survey it was aimed to:

- Select the items to be used in consumer price indexes and obtain base year weights, and updating the weights,
- Monitor changes which may occur in consumption structure and patterns of households in time,
- Compile data which will help in making estimates used in private final consumption expenditures for national income calculations,
- Gather data required for determination of the minimum wage,
- Obtain data required for determination of poverty threshold, living standards of households, nutrition problems thereof, and for other socio-economic analyses.

. History

- The first survey was the “Family Budget Surveys” which covered families of public servants lived in Ankara and families of workers in Istanbul, and which was initiated and conducted by Conjuncture Publication Department at the Ministry of Commerce in 1933. Following these surveys various institutions and agencies also conducted several researches on the same subject in later years.

Turkish Statistical Institute had initiated family budget surveys first in 4 major cities in

our country, namely Adana, Ankara, İzmir and İstanbul in 1964. In the second phase, considering the requirement that cities must have represented the region in which they were located; provincial centers of Samsun, Antalya, Diyarbakır, Bursa, Ordu, Erzurum, and Eskişehir were included in the scope of the survey. 1968 based consumer price index was prepared on basis of results of this survey covering 11 provincial centers.

For the first time of its history Turkish Statistical Institute had organized a survey which covered a whole geographical section of the country together with cooperation of Ministry of National Education and State Planning Organization and conducted a Household Income and Consumption Expenditure Survey in 400 settlement areas which were selected among rural areas with population less than 2000 by means of sampling method. Following years the Institute had continued its studies and conducted monthly surveys in 1978–79 in 40 settlement areas with populations over 10 001 on different 822 households.

For the first time the Household Income and Consumption Survey was conducted to cover overall Turkey in 1987 and with this survey information revealing income and consumption variations by regions, population groups, rural and urban areas in Turkey was obtained. Every month the survey was reiterated on total 2 200 households at 139 settlement areas of which 50 were selected from urban areas with population over 20 001, and 89 fixed settlement areas were selected from rural areas with population below 20 000, and respectively 1 202 and 998 different households were selected from such urban and rural areas for a period of one year on monthly basis. Results of this survey were used to determine base year prices and base weights of 1987 Consumer Price Index, and for 1987 income distribution analyses.

And, 1994 Household Income and Consumption Expenditure Survey had a different methodology and had been conducted in two steps separately to collect information pertaining to consumption expenditures and income distribution. To this end, a Household Consumption Expenditure Survey was conducted on different 2 188 sample households throughout Turkey in every month between January, 1 and December 31, 1994. In this survey those settlement areas whose populations were 20 001 and over were defined as urban areas and others whose populations were 20 000 or below were considered as rural areas. This survey was conducted on 2 188 households (1 522 in urban and 666 in rural areas) in 62 urban and 174 rural areas every month with rotation. Results of this survey were used to determine base year prices and weights of 1994 based Consumer Price Indexes, and estimates pertaining to overall Turkey, Urban, Rural, 7 Geographical Region, and selected 19 provincial centers were obtained on basis of such results. In the second phase a "Household Income Distribution Survey" was conducted on total 26 256 sample households covered under Consumption Expenditure Survey between February 8 and May 1, 1995.

With 2002 Turkish Statistical Institute had planned to conduct relatively small-scale, regular annual Household Income and Consumption Expenditure Surveys. To this end, 2002 Household Income and Consumption Expenditure Survey was conducted on 800 sample households per month with approximately 650 different households from urban areas and 150 from rural areas between January 1 and December 31, 2002 to obtain consumption expenditure and income distribution indices classified in terms of overall Turkey, urban and rural areas.

Title of Household Income and Consumption Expenditure Survey was changed as Household Budget Survey in 2003, and estimation level was revised and sample size was

increased to 25 920 households in accordance with Statistical Regions to form a basis for EU harmonization studies. Estimation level of 2003 Household Budget Survey was as follows: Turkey, Urban, Rural, Statistical Regions Level 1 (Total, Rural, Urban), Statistical Regions Level 2 (Total).

It has continued to carry out yearly regular surveys with less sample size since 2004. Main indicators on consumption expenditures and poverty based on expenditure were obtained from the survey at annual basis for whole Turkey and urban and rural areas. It is possible to have only estimates at whole Turkey and urban and rural discrimination by using yearly survey data and it would be possible to have estimates on percentage distribution of expenditures at regional level (Statistical Regions) by combining current year's data and previous two years' data beginning from 2004.

Household Budget Survey's sampling design and frame were based on the law called "The Law of Establishment of Greater Municipality in Thirteen Provinces and Twenty-Six District Municipality" from 2014 which is valid under the new administrative division. Because of the villages united with greater municipalities in the province, the significant differences in the distribution of urban and rural areas have emerged. While 36 thousand 854 settlements in the rural areas for the old administrative division has dropped to 19 thousand 78 in the new administrative division. According to the older administrative division, the urban population rate was 72.3%, in the new administrative division has risen 86.5%.

Until the studies on the new definitions of urban and rural areas were concluded, the results will only be given as whole Turkey on consumption expenditure, estimations for urban and rural areas will not be released.

. Coverage

- **Geographical coverage:** All settlement areas within the territory of Turkey were included into the scope.

Covered population segment: This survey covered all household members living in the territory of Turkey. However, such population which is defined as institutionalized population as persons living at elderly houses, rest homes, correction facilities, military barracks, and hospitals with special characteristics, nursery, and also nomadic population were excluded.

Implementation period and number of households: The survey was conducted between January 1 and December 31, 2017 on 1 296 sample households changing every month for a period of one year.

Scope of consumption expenditures and income: Consumption expenditures included purchases in the survey month and consumption from household's own production in the month of survey, products produced before the survey month by the household but consumed in the month of survey, and consumption of goods and services received from workplace of employed members of household (consumption of in-kind income) and products purchased by households to give as gift or to donate other households were recorded. As for income, information on items pertaining to disposable income received during the last 12 months was covered.

. Method

- **Sample design**
- **Questionnaire**
- **Diaries**

- **Classifications Used**
- **Field Application**

• **Sample design**

- **Sampling frame:** The first flow sampling frame for 2017 Household Budget Survey was obtained from National Address Database.

Final sampling unit selection frame: Blocks were selected by the probability proportional to size sampling (pps) from the blocks (in urban areas or rural areas who have municipality organisations) and from the villages formed by using the above mentioned frame for the selection of households. The sample units are systematically selected from each block.

Final sample unit: Household live at the address is defined as the final sampling unit.

Sampling method: Stratified two-stage cluster sampling method is used.

Non-response rate: The non-response forms were filled in case the selected households according to the sampling techniques couldn't been surveyed and the population weights were calculated considering non-responses. For 2017 Household Budget Survey, the non-response rate was 21.8% for overall Turkey.

Estimation dimension: The estimation level of 2017 Household Budget Survey is whole Turkey.

Population weights: Results of the household budget survey have been weighted and published by the most recent population projections. Until year 2009 aforesaid

population projections was calculated based on the general population censuses. In 2007 Address Based Population Registration System (ABPRS) was established. There are some differences in the distribution of population by age, sex and regions in ABPRS compared to the censuses. In this direction, the new population projections were produced using the most recent population data obtained from this new system. National and regional population projections were renewed. The weights based on new population projections have been used for the 2017 Household Budget Surveys.

Questionnaire

The questionnaire used in the survey is basically composed of following sections:

- Identity of the household and questionnaire operational information (Section1)
- Composition of the household at the beginning of month of survey (Section2)
- Socio-economic status of the household (Section3)
- Consumption habits and general expenditure structure of the household (Section4)
- Durable consumption goods and services and stock status (Section5)
- Household consumption expenditures (Section 6)
- Purchases of goods and services (Table-6.1),
- Consumption from own production of households (Table-6.2),
- Products received as output from workplace income in-kind for entrepreneurs (Table-6.2),
- Goods and services given by the employer of the household member as income in-kind (Table-6.2),
- Products purchased by the household to give them as gift or to donate them to persons or institutions (Table-6.2),

- Goods and services received by the household as gifts, promotion or donation (Table–6.2),
- Consumption of products received as rent (income in kind) from real estates (Table–6.2)
- Certain non–consumption expenditures of the household (Section7),
- Household composition, employment status and income of the household (Section8),
- Information related with agricultural holdings (Section9),
- Income and expenditure balances (Section10),
- Non–Response Questionnaire (Section11).

3 basic groups of variables have been obtained from the survey:

Variables of socio–economic status of the households: Type of dwelling, ownership status of property, heating system, dwelling facilities, durables, premises and vehicles owned etc.,

Variables of consumption expenditures: Name of the sub–group of expenditure and the total value of expenditure,

Variables of household members: Variables related to individuals' age group, gender, educational background, marital status etc., employment (occupation, economic activity, employment status etc.), activity and non–activity incomes received during last 12 months.

Diaries

Diary for Daily Expenditures of Households: This diary was designed for households to record their all daily expenditures that they made in the survey month.

Diaries were introduced to the household during a visit which was made prior to the survey

month, and the interviewer explained to the household how to fill in the diaries and the diaries were given to the household later after this explanation. All purchases made by the household during survey month, consumption from own production of household, goods and services produced or sold at the workplace of working household members and brought by them into the household, and gifts and aids given to the household by other households and entities were recorded on these logs by head of household or an adult household member for a period of one month. Logs were replaced once a week in the survey month.

Households were requested to record the items to include following details:

- Name and description of good and service
- Unit of measure
- Quantity
- Total value
- Place of purchase

However, only estimates of total of monthly expenditure values on the basis of sub-groups can be produced in accordance with the survey sampling plan.

Individual Diary for Daily Expenditures: Individual expenditure diaries given to household members over 14 years old is designed as a pocket diary for individuals to prevent and record especially their individual daily consumption expenditures.

Classifications Used

COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose): This is a classification system used during recording all good and service expenditures of the households in survey month

into mechanical environment. COICOP has three different versions, namely Purchase Power (PPP), Consumer price Index (CPI) and Household Budget Survey (HBS). COICOP (v.2011), used for 2017 Household Budget Survey has 12 expenditure groups as follows:

1. Food and non-alcoholic beverages
2. Alcoholic beverages and tobacco
3. Clothing and footwear
4. Housing, water, electricity, gas and other fuels
5. Furnishings, household equipment and routine household maintenance
6. Health
7. Transport
8. Communication
9. Entertainment and culture
10. Education services
11. Restaurants, catering services and hotels
12. Various goods and services

NACE Rev.2: This is used to classify economic activities of the workplace (business) of household member who actively carry out an economic activity.

ISCO-08: This is used to classify occupations and profession groups of the household individuals who actively carry out an economic activity.

Field Application

2017 Household Budget Survey was carried out by following different sample households alternately each month. For instance, information about socio-economic situation, consumption

expenditures and members' income of the 1 296 sample households were compiled in January. In February, the survey was carried out on different 1 296 households representing the households of January. This rotation continued until the end of December and totally 15 552 households (number of households whom the survey were valid was 12 166) interviewed.

Household information was compiled by interview, registration and observation methods. Each interviewer recorded the data on consumption expenditures and income of 6 sample households monthly on average as a result of 6 times of visit including 1 visit prior to the survey month, once during the first, the second, the third and fourth weeks and once following the end of the survey month. Prior to the survey month, the information about the socio-economic status of the households is obtained in the first visit to the sample households and how to fill the book of record is explained. During the visits in the survey month, consumption expenditures of the sample household on food, clothing, health, transportation, communication, education, culture, entertainment, housing, furniture etc. are obtained through the books of record and interviewing method. Information about employment status, economic activities, occupations, performance in jobs and income of the household members in the survey month and during the last year was compiled in the last interview at the end of the survey month.

Concepts and Definitions

Household-related definitions

Expenditure-related definitions

Employment-related definitions

Income definitions

Household-related definitions

Household: Group of people composed of one or more than one members living in the same dwelling or in a part of the same dwelling and meet their basic needs together and participating the services and management of the household.

Member of household: Each member of the community forming the household. Additionally, those who are doing military service or in jail, old people in aged homes, university students in the dormitories, guests (no matter how long they stay in the house) and those who leave the house permanently due to marriage, military or employment conditions are not included as the members of the households.

Responsible person of household: Household head is the person who is responsible for the household's expenses and incomes and who manages the household himself/herself. The measurement for determining the household head is not the receiving income only; it means that being able to make decisions on judicial, social or economical issues in the name of household.

Reference person: A member of the household who receives the highest income.

Expenditure-related definitions

Consumption: It means use of goods and services to meet needs and desires of human beings.

Expenditure: It means all cash payments and costs of purchase of a good or service.

Purchase: It means to acquire any good or service by paying certain price for it.

Household consumption expenditure: It is the monthly average expenditure values of households for the purpose of consume, which consists of components given below:

i.Purchase: Acquiring any good or service in return of a definite payment. All the values of items purchased by the households in the survey month to meet their needs related to consume are covered.

ii.Consumption from own production: Consuming the goods (in the produced or processed form) obtained from household's own production by the household itself. For instance, the consumption of milk produced by the household is considered as consumption expenditure either as milk or cheese.

iii.Consumption from income in-kind: Households' consumption of the goods and services produced or sold in the work place of the household members who are currently working is accepted as consumption from income in-kind. For instance, the allowances of food, clothing, transportation etc. provided for a member who is a paid employee is accepted as the consumption from the in-kind income of the employee, whereas if the household member working at his own place or working as an employer brings some of the products that he/she produces or sells at his work place to home for consumption purposes, this is accepted as consumption from income in kind.

iv.Goods and services that are purchased by the household to be given to the private persons or bodies as gifts or allowances: It covers the value of goods and services that are purchased by the members of the household to be given (as gift or allowance) to the private persons or bodies during the survey month.

v.Imputed rent: The rent amount of the dwelling in which the household lives as the land owner, or public housing and other (those who live in the dwellings of their father, relative etc. and pay a very low amount of rent or live rent-free). The imputed rent is included in the consumption expenditure. The imputed rent amount is determined by the household by taking the rent amount of a dwelling which has similar features and is rented in the same district or settlement, as precedent.

Expenditures of household members related to their economic activity and non-consumption expenditures and investments (purchase of real estates etc.) are not covered.

Types of consumption expenditure:

01.Food and non-alcoholic beverages: Includes rice, bread, biscuit, cookie, bakery products, flour, pasta, meat and meat products, fish and fish products, milk, yogurt, cheese, other milk products, egg, butter, solid and liquid oils, fruits, vegetables, sugar, jam, honey, chocolate and confectionery, ice-cream, salt, spices, coffee, tea and cacao, mineral water, water, fruit juice and vegetable juice, and other non-alcoholic beverage expenditures.

02.Alcoholic beverages, cigarette and tobacco: Includes alcoholic beverages, liquors, wine, beer, cigarette, cigar, tobacco expenditures.

03.Clothing and footwear: Includes fabric, garments for men and women, infant and children, articles of clothing and accessories, dry cleaning, repair, sewing and hire of clothing, footwear for men, women, infant and children, repair and hire of footwear expenditures.

04. Housing, water, electricity, gas and other fuels: Includes actual rent, imputed rent (specified for those who own a house and who reside at a house for free), services used for maintenance and repair of the dwelling and materials used for such services (whitewash, paint, floor covering, window, door, bathroom and toilet equipments, plumbing equipments, electrical equipments etc.), refuse collection and sewage collection, other services relation to the dwelling, and expenditure related with water supply, electricity, gas, liquefied and solid fuels, domestic services (cleaning woman, cook etc.).

05.Furnishing, house appliances and maintenance services: Covers expenditures for furniture, carpet, and other floor covers, repair of furniture and furnishings, household textiles, refrigerators, freezers, washers and dishwashers, stove, heater, air-conditioner, sewing and knitting machines, small electric household appliances, glassware and crystal ware and tableware, repair of household appliances, cleaning materials, services related with the dwelling and household.

06.Health: Covers medicines, medical products, therapeutic appliances and equipment (glasses, lens, neck protector, hearing instrument, walker, blood pressure monitor etc.), hospital services and non-hospital services (medical examination, dental services, x-ray, ultrasound, tomography, medical analysis etc.) and hospital related expenditures (hospital stay, surgery, birthing, physical therapy, ambulance services etc.).

07.Transport: Includes expenditures for purchase of (first and second hand) transport vehicle, motorcycles, bicycles, spare parts and accessories, fuel and oils, maintenance and repair, passenger transport (by railway, road, air and sea), repair of transport vehicles, and other transport (cargo etc.) services.

08.Communication: Includes expenditures for postal services, telephone and telefax services, and telephone and telefax equipment and their repair.

09. Entertainment and culture: Includes expenditures for television sets, DVD and VCD players, home theater systems, satellite dish, receiver, compact music sets, video and cassette players, CD player, camera, digital camera, computer, photocopy machine, optical tools, musical instruments, toys, hobbies, sport and camp and hunting materials, gardening, plant and pet products, services provided by cinemas, theatres and opera houses, entrance fee for museum, sports competition, zoo etc., game of chance, books, news papers and magazines, stationeries (pencil, book, water color etc.), and package holiday and abroad tours and related products.

10.Education services: Includes expenditures for educational services (pre and primary school, secondary, and post secondary and non-tertiary education, other education), education not definable by level (computer course, language course, music and painting course etc.), examination form fee and private lesson charges.

11.Restaurants and hotels: Includes expenditures for foods and beverages served at restaurants, patisseries, café and bars, and expenditures for hotel, motel, pension, holiday village, dormitory and guesthouse accommodations and related services.

12.Various goods and services: Personal care (such hairdressing services as hair cut and hair dying, skin care, sauna and Turkish bath expenditures), electric tools used for personal care (shavers, hair drier weight watching equipment etc.), other tools, products and articles used in personal grooming (soap, perfume, comb, toilet paper, shampoo, wool, make-up materials, tooth paste, deodorant, cream, infant care products etc.), jewelry, watches, travel items (suit cases etc.), personal effects (purse, wallet, umbrella, lighter, tobacco pipe etc.), baby-care

equipments (bouncing chair, booster chair, etc.) repair and maintenance of personal effects, social services (rest homes, crèches, day cares), insurances (house, health, transport, other), and financial services (payments for driving licence, notary fee, attorney fee, rental agency commission, funeral expenses, cloakroom fee, etc.).

Employment-related definitions

Economically active persons: An economically active person is a household member who is working at any job (involving production of economic goods and services), and is and above 15 years old. Every individual who can be classified under one of the following groups in the last week of survey month is considered as a working or economically active person. It is possible to classify economically active persons into two groups as follows:

Persons at work: Persons economically active during the reference period for at least one hour as a regular employee, casual employee, employer, self employed or unpaid family worker.

Persons not at work: All self-employed and employers who have a job but not at work in the reference week for various reasons are considered as employed.

Also, because they have still connections with their jobs self-employed persons and employers are also considered as a person present at work and included in the employment data although they were absent from work during winter season. Nonetheless unpaid family workers and casual workers who did not work in the reference week even 1 hour, are not considered as employed.

Apprentices or stajyers who are working to gain any kind of benefit (income in cash or in kind, social security, travelling cost, pocket money etc.) are considered to be employed.

Income earning individual: Income earning individual category includes persons who earn in-cash or in-kind income from any source, and unpaid family workers.

Employment statusRegular employee: This category includes those who work at the enterprise against a base wage (in cash or in kind) without being entitled to any sales revenue or profit of the company under a written or oral employment contract made between the worker and his/her employer.

Casual employee: A casual employee is a worker whose work is not continuous or recurrent, who is attached to an employer on a temporary basis or for a specific season, or who works whenever s/he finds an employment opportunity.

Employer: A person who employs at least one paid employee in his workplace.

Self employed: This category covers those who work on their own jobs, farms, orchards, shops, offices, workshops, repair shops, etc. on their own or together with unpaid family members (without employing any employee) in order to have in kind or cash returns.

Unpaid family worker: These are persons who work in enterprises run (owned) by one of the members of the same household, who have no partnership status in the enterprise and who are not paid in return for their work.

Income definitions

Income is the total value of goods and services produced in a specified period of time, usually in one year, in a national economy. This is called national income or total output. As for a

household or an individual, income can be defined as total of the sums earned in return of the contributions made to productions in a specified period of time. Income of a household may be as wage or salary, land rent (rent), capital income (interest) or entrepreneurial income (profit).

Personal disposable income: The sum left after deduction of direct taxes and unilateral transfers of the household to the State (e.g. premiums paid to Social Security Institution) from actual payments for production factor (e.g. wage, interest, profit, rent) and unilateral transfers made to individual by public or private institutions and foreign entities (excluding undistributed dividends) is defined as personal disposable income.

Household disposable income: Total of income, capital and moveable properties (e.g. wage, profit, interest, rent) earned by working household members brought to the household, and pensions, widow-orphan salaries and elderly pays, such in-cash income as transfer income like scholarships without remunerations and in-kind income is included individual's available income. Annual total personal disposable income of each household member is added up to determine household's total disposable income.

In-cash income: In-cash income is the economical cash values earned by a household member in Turkish Lira or in a foreign currency through acquisition, transfer to a bank account or accruals. Incomes received in foreign currency were translated into Turkish currency on basis of an exchange rate determined in accordance with the city price.

In-kind income: In-kind income is acquisition of goods or services by individuals in return of their earnings as a result of their economical or non-economical activities.

Quintiles ordered by disposable household income: Total disposable household incomes

received in the last year by all of the households interviewed have been inflated and drawn to the end of the year in order to make the income include a different reference period for each month and make all the incomes comparable. Afterwards, the annual disposable incomes of the households are listed from the least amount to the most and quintiles were formed by dividing the number of the households in 5 equal parts. Thus the share of each group in the expenditures has been calculated.

Quintiles ordered by household consumption expenditure: Monthly consumption expenditure values of the households are listed from the least amount to the most within a month and quintiles are formed by dividing the households in 5 equal parts. Thus the share of each group in the expenditures has been calculated.

Data Collection

A letter and a brochure, provides information on purpose of the survey, the scope and application method etc., have been sent to sample households before approx. 10 days of the survey. Diaries for recording consumption expenditures have been given to the households at the beginning of the survey. Data on household composition are asked at the first visit and data on employment and income status are asked at the last visit by using net-books. Goods and services purchased/consumed during the survey month have been recorded by households.

Mode of Publication

After completion of annual data collection, editing and analysis of the survey data, results are announced to the public through news bulletins and statistical tables.

Dynamic database via internet (www.turkstat.gov.tr) and micro-data sets in CD media are also provided for the researchers.